

306

18
292

Nr. aktu V.Kps. 31/47

Protokół przesłuchania świadka

Dnia 20 sierpnia 1947 r. w Bielsku 10

Sędzia Siedzcy rejonu Sądu Okręgowego w Bielsku z siedzibą

w Bielsku Sąd Grodzki w Bielsku Oddział

w osobie Sędziego Adama Gospodarczego

z udziałem Protokołanta Włodzimierza Kowalewskiego

w obecności stron

przesłuchał niez wymienionego w charakterze świadka — bez przywilejów —

Po uprzedzeniu świadka o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania i o treści

art. 107 k.p.k. — oraz o znaczeniu przysięgi Sędzia odebrał od niego przysięgę na za-

siedle art. 107 k.p.k. po czym — "I" świadek zeznał, co następuje:

Imię i nazwisko

Wiek

Imiona rodziców

Miejsce zamieszkania

Zdjęcie

Wyznanie

Karalność

Stanunek domowy

Od czerwca 1940 roku do 21 września 1945 przebywałem w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu, a ostatnie 7 miesięcy przed zwolnieniem pracowałem w "Kantin-verwaltung". Gdy przybyłem do obozu, Komendantem obozu był Rudolf Höss w randze Hauptsturmführera S.S. Kiedy z obozu wychodziłem podejrzany Höss miał już stopień Obersturmbannführera. Höss jako Komendant obozu bardzo osobicie był więźniów bo był nim to zanysoka figura i miał do tego całą zgromadzenie S.S.-manów. Niektóre jednak widzieliem kilka razy jak Höss osobicie był więźniów raka po twarzy kiedy wychodziła na pracę z obozu. W pierwszym okresie mojego pobytu w obozie S.S.-soncy wyprowadzające więźniów do prac otrzymywały tak zwany "Komandochef" w którym była podawana tylko liczba więźniów wyprowadzonych z obozu i nazwa miejsca pracy. W późniejszym okresie, na odwrotnej stronie kartki kontrolnej było zamieszczono

1) Zgodnie z prawem dnia 1 lipca przekreślono.

2) Wyżej podane są daty, kiedy świadek podał, że przekreślił przekreślenie, po uzupełnieniu go o prawidłowe daty (art. 107 k.p.k.).

39

zaprobowana przez Hössa instrukcja dla S.S.-manów, która zwracała im uwagę, że mają przed sobą wrogów takich których nie powinni dopuszczać do siebie mniejsza niżeli 6 kroków, choć by się im wydawało, że to przewoici ludzie. Gdy w obozie odbywała się jakąś większa egzekucja, przychodziła do Kaußen-verwaltung kartka podpisana przez Hössa albo jego następcę spraw politycznych Gradnera, aby z okazji tak zwanych Sonderaktion wydać dla S.S.-manów pewną ilość papierosów i wódki. Zwykle każdy z S.S.-manów mający brać udział w egzekucji otrzymywał 20 papierosów i około 1/3 litra wódki. Na terenie obozu odbywały się często tak publiczne jak i nie publiczne egzekucje. Moim zdanie każdy wyrok śmierci wykonywany w obozie musiał mieć aprobatę Hössa jako Komendanta obozu, a zdaje się również Gradnera jako następcy oddziału politycznego. Ze każdy wyrok śmierci musiał aprobować Höss wnioskując z tego, że Höss jako komendant obozu musiał wiedzieć co się w obozie dzieje, a nadto z tego, że znam konkretny wypadek więźnia obozu, 2 razy przeznaczonego na śmierć na którym nie wykonano jednak wyroku z powodu sprzeciwu Hössa. Więzion ten pracował u Hössa jako ogrodnik a nazywa się Dubiel Stanisław, i zamieszkuje w Chorzowie jednakże adresu jego nie znam. Przypuszczam, że więzień ten mógł by wiele powiedzieć o Hössie ponieważ pracował u niego w charakterze ogrodnika około 4 lat i żona Hössa traktując go dobrze opowiadała mu różne rzeczy nawet z prywatnego życia Hössa w domu.

Drużą osobą po Hösie w obozie był Hauptsturmführer S.S. Aumüller pełniący obowiązki Lagerführera. Człowiek ten był sadystą biał, kopał więźniów za byle co, a z początkiem 1940 roku widziałem z okna kamiz budynku w którym mieścił się Kaußenverwaltung jak dwóch mężczyzn ~~wystające~~ z pistoletu postrzelone, przez S.S.-mana tydówkę.

Zastępca Hössa jako komendanta obozu był Grabner Walter Unterschurmführer S.S. który był Komendantem oddziału politycznego. Był to człowiek inteligentny, z zawodu prawnik, z pochodzenia austriacki, a nie mniej sadysta. Znęcał on się nad więźniami w ten sposób, że mówił do nich iż są skasani na śmierć gdy to nawet nie odpowiadało stanowi faktycznemu. Zwykle te wiadomości wypowiadał z uśmiechem na ustach. Było to wyrafinowane znęcanie moralne.

Zastępca Lagerführera Aumüllera był niejaki Schawrs. Był to człowiek bardzo krzykliwy, biał również więźniów lecz niesił się nad nimi jak inni.

Raportführerami w głównym obozie w Oświęcimiu byli Engelshar Emmerich, Schoppe, Frist oraz Palitzsch. Wszyscy ci Raportführerzy byli ludźmi bez litości, sadystami, bili i kopali więźniów. Oni w porozumieniu Aumüllerem wyznacząli kary cielesne w postaci wiessania na słupki i chłosty oraz umieszczaniu w bunkrach.

Majewski

203

Kary cielesne wykonywali osobiście, publicznie na oczach specjalnie sprowadzanych więźniów na placu koło kuchni obozowej. Czasami dziennie wykonywali takich wyroków od 20 do 25.

Szczególnym sądząc, wyróżnił się Ob.reichsführer S.S. Palitzsch i najczęściej on wykonywał wyroki śmierci na placu straceń koło bloku 11-go nie publicznie. Do wykonanie egzekucji używanym był obok niego niejaki Lachman Unterscharfführer S.S., znający doskonale język polski i pochodzący prawdopodobnie z Poznania. Lachman był jednym następców Gradnera z Wydziału Politycznego.

Przypominam sobie jeszcze, że zaraz po przybyciu do obozu gdy przebywałem na tak zwanej "kwarantannie" zetknąłem się z Unterscharfführerem S.S. Plagge. Urządzał on z więźniami przez 12 godzin na dobę tak zwany "sport" który polegał na tym, że więźniowie musieli biegać dookoła, czekać się, robić przysiady, a on siedząc i paląc fajkę wydawał zarządzenia. Gdy ktoś tracił siły i niemogł już wykonywać "tego sportu" Plagge podnosił się bił i kopał więźnia.

Również przypominam sobie z początkowego okresu obozu Raportführera nazwiskiem Hoessler który oszczerzył się tym, że wrasie ucieczki jakiegoś więźnia urządał dla całego obozu tak zwane "stójki" polegające na tym, że wszyscy więźniowie musieli stać na bacznosć czasami przez okres 24 godzin, a on wyglądając z okna mówił "będziecie stać tutaj dopuły, dopuły nie znajdziecie ten co uciekł lub 300-tu z was nie powie", Zaznaczałem, że słowa te wypowiedział Hoessler w czasie pierwszej stójki w obozie w sierpniu 1940r. która trwała 24 godzin. I później były stójki w obozie, lecz żadna tak dugo nie trwała.

Nadmieniam jeszcze, że osobiście miałem jeden wypadek z Komendantem obozu Hössem. Höss zauważył mnie mianowicie, że idąc do miejsca pracy zamiaszt ulicą skruciłem sobie drogę przez pole. Zu to Höss nie dając mi możliwości tłumaczyć się kazał mnie osadzić w bunkrze w którym przebywałem 2 i pół dnia.

Jak już wyżej zaznaczyłem w czasie kilku ostatnich miesięcy pracowałem w charakterze buchaltera administracji wszystkich przedsiębiorst gospodarczych na terenie obozu w taj zwanym "Deutsche Lebensmittelgesellschaft". Na tej funkcji miałem możliwość stwierdzić jakiego wyżysku dopuszczały się Niemcy w stosunku do więźniów. Sama kantyna dla więźniów miała obrotu miesięcznego od 160 do 225 tysięcy marek. Towary przeznaczone dla tej kantyny nazywano poza kosztami administracyjnymi z 30 % zyskiem. W rzeczywistości jednak zysk ten był więcej niż o 100 % większy. Ten dodatkowy zysk pochodził stąd, że gdy np. np. przykład kilo kapusty miało kosztować 1-ną markę to kupujący zamiaszt kilka k pusty dostawał tylko garść kapusty.

309

W kantynie dla więźniów nie było wagi, a krzywdząca obsługa więźniów była spowodowana zarażeniami Englebretha Fryderyka Untersachtrumfähr S.S. pochodzącego z Bawarii, który był szefem wszystkich kantyn i placówek gospodarczych na terenie obozu. Dane co do obrotu o której wyżej wspomniałem odnosiły się tylko do jednej kantyny a takich kantyn było kilka. Wszystkie kantyny dla więźniów łącznie miały obrotu około 1 miliona marek miesięcznie z czego co najmniej 50% stanowiły czysty zysk.

Obecnie nie posiadam żadnych oryginalnych dokumentów obozowych a wszczególności autentycznych bilansów. Bilansy takie mieliem po wyjściu z obozu i przywiózł je ze sobą do domu lecz zaginęły mi w czasie gdy wojska sowieckie urządziło sobie w moim domu kasyno. Z pamięci jedynie mogę jeszcze podać, że obrót miesięczny wszystkich przedsiębiorstw gospodarczych na terenie głównego obozu w Oświęcimiu i obozów dodatkowych wynosił minimum od 2 miliony 200 tysięcy do 2 i pół miliona marek miesięcznie. Czysty zysk miesięczny tych przedsiębiorstw wynosił 320 do 380 tysięcy marek. Ogólny zysk był daleko niższy spłaceli zysk samych kantyn dla więźniów, ponieważ niektóre przedsiębiorstwa prowadzone wyłącznie w interesie Niemców z własnego kantyny dla S.S.-manów przynosiły tylko litojnie minimalny zyski a w rzeczywistości dyficyty pokrywane z zaszków z kantyny dla więźniów. Księgowo przeprowadzano to w ten sposób, że pewnym towarem obciążano kantyny dla więźniów chociaż tward ten nigdy kantyną nie miał dostarczony lecz sprzedawała go kantyna S.S.-manów. Konkretnie wypadki które sobie przyominam a które w ten sposób kiełgówano dotyczyły 50 skrzyni po 40 tysięcy papierów "Zora" oraz 2 wagony soków owocowych które przysyły z Sudetów z miejscowości Freudental. Oczywiście wypadków tego rodzaju było więcej lecz nie pamiętałem wszystkich dokłanie. Z tych oszuksańczych machinacji prowadzonych przez S.S. było bardzo dobrze kilka rodzin niemieckich (około 25 osób) a nadto rodziny wszystkich oficerów S.S. którym Engelbrecht wydawał towary za darmo.

P. p. p.

Malinowsky

Zakonserwowo.

Sędzia Grodski.

Malinowsky

Protokolant.

Malinowsky